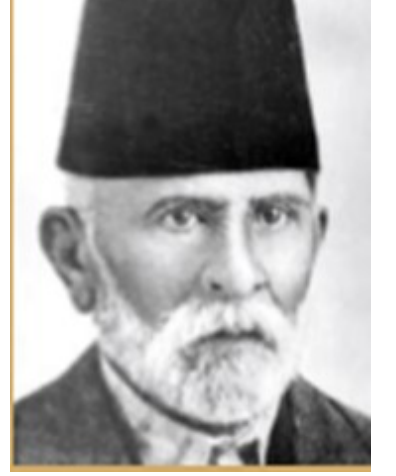

I. Dönem Elazığ Milletvekilleri

Hacı Feyzi Bey (Mehmet Celayir) (1849-1940)

Elazığ'ın Keban İlçesi'nin Denizli Köyü'nde 1849 (1265) yılında doğan Hacı Mehmet Feyzi Bey'in babası Mahmut Ağa, annesi Fatıma Hanım'dır. İlk ve orta öğrenimini Keban Rüştîye'sinde tamamladıktan sonra maliyede memur olarak devlet hizmetine girdi. Çeşitli ilçelerde mal müdürlüğü görevlerinde bulundu. Keban mal müdürü iken Erzurum Kongresi'ne Elazığ delegesi olarak seçildi. İl yöneticilerinin İstanbul Hükümetinin emriyle hareket etmesi nedeniyle Elazığ'dan seçilmiş diğer üyelerle birlikte engellemelerle karşılaştı ve Kongreye katılmadı. İstanbul'un resmen işgal edilmesi ve Osmanlı Mebusan Meclisi'nin kapatılması üzerine, Mustafa Kemal Paşa'nın Ankara'da Meclis'in açılacağı ve bunun için seçimlerin bir an önce yapılmasını bildirdiği tebliğle birlikte yurt genelinde başlatılan TBMM'nin I. Dönemi için yapılan seçimlerde ikinci seçmenlerden 92 oy alarak Elazığ milletvekili seçildi ve 20 Mayıs 1920'de Meclis'e katıldı. Meclis'te liderliğini Mustafa Kemal Paşa'nın yaptığı Birinci Grup'ta yer aldı. Şer'îye ve Bütçe Komisyonları, Memurîn Muhakemât-ı Tetkik Kurulu'nda görev yaptı. Milletvekilliği sona erince siyasetten çekilerek memleketine dönüp çiftçilikle uğraştı. 1940 yılında Keban'da vefat etti. Evli ve dokuz çocuk babası olan Feyzi Bey'in I. Dönem Meclis zabıt tutanaklarında; tahsilât idarelerinin lağvına dair bir önergesi bulunmaktadır.

Hacı Feyzi Bey (Mehmet Celayir)

Muhittin Bey (Çöteli) (1866-1928)

Çötelizade İshak Bey'in oğlu olan Muhittin Bey, 1866 (1282) yılında Elazığ'da doğdu. İlk ve Orta öğrenimini Elazığ Rüştîyesinde tamamladıktan sonra, ailesinden kalan arazilerde çiftçilikle uğraştı. Elazığ Belediye meclis üyesi iken 20 Mart 1901'de belediye başkanı oldu. 1913 ve 1915 yıllarında il genel meclisi üyeliğine seçildi. Birinci Dünya Savaşı devam ederken yöredeki muharebeler esnasında orduya erzak sevkinde gösterdiği gayret ve faaliyetleri nedeniyle harp madalyasıyla ödüllendirildi. Milli Mücadele Döneminde Elazığ Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti'nde görev yaptı. 5 Ocak 1920'de Osmanlı Mebusan Meclisi'nin son dönemi için yapılan seçimde Elazığ milletvekili olarak Meclis'e katıldı. İstanbul'un işgali üzerine Gazi Mustafa Kemal Paşa'nın çağrısı üzerine Ankara'ya gelerek 22 Haziran 1920'de Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne katıldı. Mustafa Kemal Paşa'nın liderliğini yaptığı Birinci Grup'ta yer alan Muhittin Bey, Meclis'te içtüzük komisyonunda çalıştı. I. Dönemde; 1338 senesi Umum Jandarma Kumandanlığı bütçesi ile ilgili bir konuşması oldu. I. Dönem sonunda Mustafa Kemal Paşa'nın *"Neticesi Vatan için pek ziyade haiz-i ehemmiyet olan yeni intihabatta da temin-i muvaffakiyet eylemeleri cemiyetimizce mültezemdır"* ifadelerinin yer aldığı 17 Nisan 1923 tarihli güven mektubu ile II.

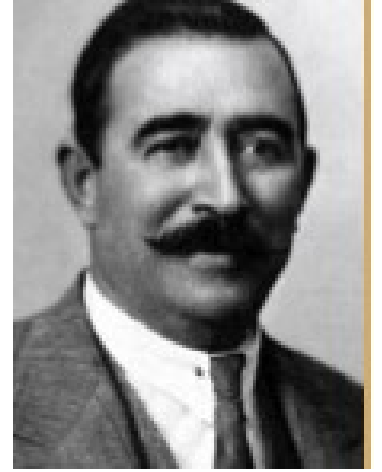

Muhittin Bey (Çöteli)

Dönem seçimlerine girdi. Temmuz 1923'te yapılan seçimde ikinci seçmenlerden 349 oy alarak Elazığ 'dan 2. defa milletvekili seçildi ve 11 Ağustos 1923'te Meclis'e katıldı. II. Dönem'de İstida, İrşad ve Memur'ın Muhakemât-ı komisyonlarında görev aldı. 2 Ocak 1927'de Adana'nın kurtuluş törenlerine katılan heyette yer aldı. Meclis'teki yerini III. Dönemde de korudu. III. Dönem için yapılan seçimde ikinci seçmenlerden 502 oy alarak Elazığ'dan üçüncü defa milletvekili seçildi. 5 Eylül 1927'de mazbatasını aldı, 1 Kasım 1927'de Meclis'e katıldı ve 2 Kasım'da mazbatasını onaylandı. Milletvekilliği devam ederken 10 Ağustos 1928'de Elazığ'da vefat etti. Vefatı 15 Kasım 1928 tarihinde TBMM'ye bildirildi. Evli olup iki çocuk babası idi. Ailesi "Çöteli" soyadını aldı.

Mustafa Şükrü Bey (Mustafa Çağlayan) (1880-1936)

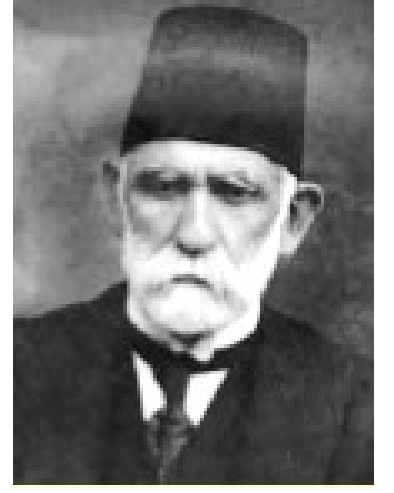
Elazığ Merkez'e bağlı Zerteric Köyü'nde 1880 (1296) yılında doğan Mustafa Şükrü Bey, Hacı Ahmet Ağa ve Asiye Hanım'ın oğludur. İlk ve orta öğrenimini Elazığ Rüştüye'sinde tamamladıktan sonra 20 Ocak 1898 tarihinde Elazığ İstinaf Mahkemesi Savcılığına kâtip olarak atandı. 19 Temmuz 1900 tarihinde Keban Bidayet Mahkemesi ikinci kâtipi, 11 Ağustos 1902'de Elazığ Merkez Bidayet Mahkemesi zabıt kâtipi, 13 Mayıs 1906'da bu mahkeme nezdinde mukavelat muharriri (noter) olarak görevlendirildi. 3 Şubat 1907'de İstinaf Mahkemesi başkâtipliğine yükseltildi. 8 Şubat 1919'da İstinaf Mahkemesi aza mülazımı oldu. Bu görevde iken Osmanlı Mebusan Meclisi'nin son dönemi için 5 Ocak 1920 tarihinde yapılan seçimlerde Elazığ'dan milletvekili seçildi ve 21 Ocak'ta Mebusan Meclisi'ne katıldı. İstanbul'un işgali sonrası Meclis'in kapatılması üzerine İstanbul'dan Ankara'ya gelerek 21 Haziran 1920'de TBMM'ye katıldı. 13 Temmuz 1920'de adalet komisyonu kâtipliğine seçildi ise de görülen lüzum üzerine 23 Ağustos 1920'de Elazığ Merkez Bidayet Savcılığına atanarak Meclis'ten ayrıldı. Memurluk ve milletvekilliğinin bir kişi üzerinde bulunmasını yasaklayan "Nisab-ı Müzakere Kanunu" gereğince savcılığı tercih ettiğini bildirdiği 25 Aralık 1920 tarihli telgrafı üzerine 6 Aralık 1920'de Meclis kararıyla milletvekilliğinden istifa etmiş sayıldı. 16 Ekim 1921'de Elazığ Bidayet Mahkemesi Savcılığından Beyazıt İstinaf Savcılığına atandı. 1 Kasım 1922'de Muş İstinaf Mahkemesi Başkanlığına atandı ise de bu göreve gitmediğinden istifa etmiş sayıldı. 10 Temmuz 1924'te Mardin Ağır Ceza Savcısı oldu. 1 Temmuz 1926'da Mardin Savcılığına getirildi. 20 Ocak 1928'de emekliye ayrıldı ve 22 Ağustos 1936'da vefat etti. Evli ve iki çocuk babası olan Mustafa Şükrü Bey, Fransızca biliyordu.

Mustafa Şükrü Bey (Mustafa Çağlayan)

Naci Bey (Mehmet Naci Karaali) (1856-1931)

Kara Alioğullarından Harputlu İsmail Efendi'nin oğlu olan Mehmet Naci Bey, 1856 (1272) yılında Elazığ'da doğdu. İlk ve orta öğrenimini Elazığ Rüştîye'sinde tamamladıktan sonra Maliye Meslek Okulu'nu bitirdi. Yurdun çeşitli yerlerinde maliye memurluğu görevi yaptıktan sonra 1898'de Urfa mal müdürü oldu. Edirne, İzmit, Beyrut, İzmir gibi yurdun çeşitli yerlerinde yaptığı mal müdürlüğü ve defterdarlık görevlerinden sonra 1913'te Konya defterdarlığına atandı ve bu görevde iken emekliye ayrıldı. Emeklilik döneminde Elazığ'a dönen Mehmet Naci Bey TBMM'nin I. Dönem seçimlerinde ikinci seçmenlerden 170 oy alarak Elazığ milletvekili seçildi. 20 Mayıs 1920 tarihinde TBMM'ye katıldı. Mustafa Kemal Paşa'nın liderliğini yaptığı Birinci Grup'ta yer alan Mehmet Naci Bey, Meclis'te bütçe, mali kanunlar, tapu kadastro komisyonlarında ve Memurn Muhakemât-ı Tetkik Kurulu'nda görev yaptı. Milletvekilliği devam ederken 21 Temmuz 1922'de Ziraat Bankası İdare Meclisi Başkanlığına seçildi. I. Dönem Meclis zabıt tutanaklarında, Merhum Ali Şükrü Bey'in ruhuna Fatihalar ihdasıyla hürmeten Meclis müzakerelerinin tatil edilmesine dair bir önergesi bulunmaktadır.

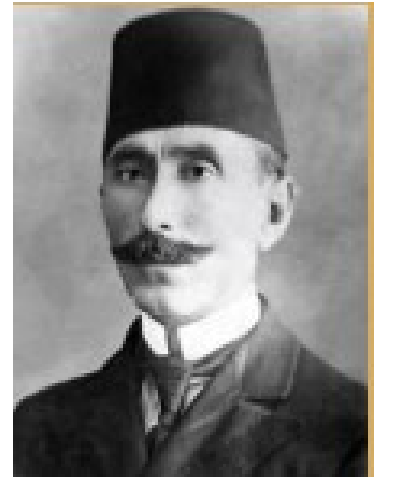

Naci Bey (Mehmet Naci Karaali)

Mehmet Naci Bey, Temmuz 1923'te TBMM II. Dönemi için yapılan seçimlerde ise ikinci seçmenlerden 372 oy alarak Elazığ'dan ikinci defa milletvekili seçildi. 11 Ağustos'ta Meclis'e katıldı ve ertesi gün mazbatasını onaylandı. 30 Eylül 1923'te Ziraat Bankası yönetim kurulu üyeliğine getirildi. Emlâk ve Eytam Bankası'nın kuruluşunda idare meclisi üyeliği görevine getirilmesi dolayısıyla (844 sayılı Kuruluş Kanununun 23'üncü maddesinde milletvekillerinin idare meclisinde üye olamayacakları şartı bulunduğundan) 9 Aralık 1926'da milletvekilliğinden istifa etti. İstifası 16 Aralık 1926 tarihinde TBMM Genel Kurulunda kabul edildi. Mehmet Naci Bey'in II. Dönem Meclis zabıt tutanaklarında, yeniden inşa edilecek hapisaneler mesarifi için 1339 senesi bütçesine 300.000 lira tahsisat konulmasına dair lâyiha ve mazbata hakkında ve Belediye Vergi ve Resimleri Hakkında Lâyiha-i Kanuniye münasebetiyle olmak üzere iki konuşması bulunmaktadır. Mehmet Naci Bey'in Emlâk ve Eytam Bankası'nın İdare Meclisi üyeliğinden hangi tarihte ve ne suretle ayrıldığı tespit edilemedi. 4 Kasım 1931'de vefat etti. Evli olup beş çocuk babası idi. Ailesi "Karaali" soyadını aldı.

Rasim Bey (Mustafa Rasim Tekin) (1877-1938)

Osmanlı Devleti döneminde Mamuretülaziz Vilayeti'ne bağlı Malatya Sancağı'nın Arapkir beldesinde 1877 (1293) yılında doğan Mustafa Rasim Bey, Halil Efendi ile Zeliha Hanım'ın oğludur. Arapkir Rüştîye'sinde ilk ve orta öğrenimini tamamladıktan sonra 1896'da Arapkir İlçesi Tahrirat Kalemî Kâtipliği görevi ile devlet hizmetine girdi. Bu sırada kısa bir süre Arapkir Ermeni Okulunda Türkçe Öğretmenliği yaptı. 13 Şubat 1900 tarihinde Harput İlçe Tahrirat Kalemîne nakledildi. 12 Eylül 1900 tarihinde Elazığ İl İdare Meclisi ikinci kâtibî oldu. 20 Ekim 1903'te il gazetesi yazı işleri yardımcılığına getirildi. Aynı yıl Elazığ İstinaf Mahkemesi Savcılık Kalemîne tayin edildi. 1903-1908 yılları arasında Akçadağ, Çarsançak, Keban ve Pötürge İlçeleri bidayet mahkemelerinde başkâtip olarak görev yaptıktan sonra adliyeden istifa edip, dava

vekilliği görevine başladı. 5 Eylül 1916'da yeniden memuriyete dönerek, Antep Livası İdare Meclisi Başkâtipliğine atandı. 10 Haziran 1918'de bu görevden emekliye ayrılıp Elazığ'da avukatlık yapmaya başladı. TBMM'nin I. Dönemi için yapılan seçimlerde ikinci seçmenlerden 116 oy alarak Elazığ milletvekili seçildi. 20 Mayıs 1920'de Meclis'e katıldı. Mustafa Kemal Paşa'nın liderliğini yaptığı Birinci Grup'ta yer alan Mustafa Rasim Bey adalet, içtüzük ve tasarı komisyonlarında görev aldı. Üçüncü toplantı yılında Memurîn Muhakemât-ı Tetkik Kurulu'nda, 25 Mart 1922'de Isparta Valiliğince zorla alınarak satılan koyunlar için soruşturmaya memur kurulda görevlendirildi. Son toplantı yılında tasarı komisyonunun sözcülüğünü yaptı.

Rasim Bey (Mustafa Rasim Tekin)

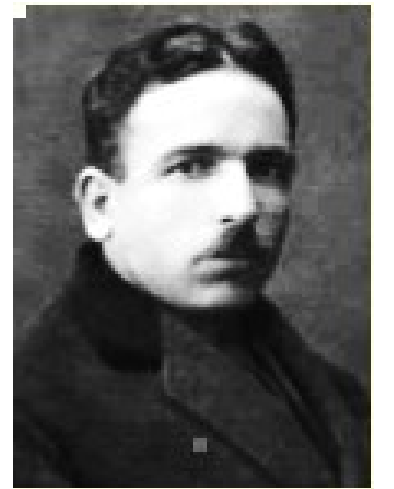
Mustafa Rasim Bey'in I. Dönem Meclis Zabıtlarında; Memalik-i Osmaniye'den düşman istilâsına mâruz kalan mahaller ahalisinden Hâkimiyet-i Osmaniye'de bulunan memleketlere muhaceret etmiş olanların muhacir sayılmasına ve muhacirin hakkındaki müsaadatı kanuniyeden istifade etmeleri, Elviye-i Selâse'de vergilerin sureti cibayetine, Heyet-i Vekilenin salâhiyet ve vazifesi, İcra Vekilleri Heyetinin vazife ve mesuliyeti, İstiklâl Mahkemeleri ve kurtarılan yerlere fevkalâde heyetler izamına dair altı adet teklifi vardır.

Ayrıca Hekimhan Kazası Namıyla Bir Kaza Teşkiline Dair Kanun, Elcezire Cephesi Kumandanı Nihad Paşa'nın mucibi mesuliyet bir hali görülmediğine dair tezkere, Suruç eski Kaymakamı İhsan Bey hakkındaki istida ve dâhiliye encümenleri mazbataları ve Âhar Mahallere Nakledilen Eşhasın Emval ve Düyun ve Matlubatı Metrukesi Hakkındaki 17 Zilkade 1333 ve 13 Eylül 1331 Tarihli Kanunu Muvakkatin Bazı Mevaddı ile 20 Nisan 1338 Tarihli Emvali Metruke Kanununa Muadil Kanun hakkında olmak üzere dört adet konuşması bulunmaktadır.

Milletvekilliği sonrası Elazığ'a dönüp avukat olarak yaşamını sürdüren Rasim Bey, 3 Eylül 1938'de vefat etti. Evli olup 3 çocuk babasıydı.

Tahsin Bey (Hasan Tahsin Berk) (1881-1943)

1881 (1297) yılında Selanik'te doğan Hasan Tahsin Bey'in babası Kazım Efendi, annesi Nesibe Hanım'dır. İlk, orta öğrenimini Selanik İptidai Mektebinde, liseyi Selanik Askeri Rüştiye'sinde tamamlayıp, özel yabancı dil öğreniminden sonra 29 Nisan 1898'de Ziraat Bankası Selanik şubesinde memuriyet görevine başladı. 28 Şubat 1907'de Selanik Vilayeti muhasebe kalemine, 3 Ekim 1911'de Emlak-ı Emiriye Müdürlüğüne atandı ve aynı zamanda Gelir Müfettişliği görevlerinde bulundu. 25 Haziran 1912'de Halep, Şam, Beyrut vilayetlerinde yeni muhasebe usullerinin uygulanması için görevlendirildi. Bu memuriyetin lağvı üzerine 18 Nisan 1914'te Cebel-i Bereket, 13 Eylül'de Müntefik Muhasebecisi olarak görevlendirildi. 13 Kasım 1916'da Bağdat Emlak-ı Emriye Müdürlüğü görevi ile birlikte vekâleten Hüdavendigar Defterdarlığı görevlerini yürüttü. Bağdat'ın düşmesi üzerine 3 Temmuz 1918'de Elazığ defterdarlığına getirildi. Bu görevde iken TBMM'nin I. Dönemi için yapılan seçimlerde ikinci seçmenlerden 175 oy alarak Elazığ milletvekili olarak seçildi ve 8 Eylül 1920'de Meclis'e katıldı. Birkaç ay sonra Maliye Vekâleti temsilcisi olarak

Tahsin Bey (Hasan Tahsin Berk)

Moskova Elçiliği Muhasebeciliğine atandığından, 15 Aralık 1920'deki birleşimde 83 sayılı kararla milletvekilliğinden istifa etmiş sayıldı.

Moskova'daki görevi 1 Mart 1923'te sona erip bir süre açıkta kaldıktan sonra Adana tasfiye komisyonu riyasetinde çalıştı. 28 Haziran 1924'te Samsun, Çorum, Amasya, Tokat ve Sivas Mal Sandıkları hesaplarını inceleme heyet başkanlığına tayin edildi. 24 Temmuz 1925'te atandığı İstanbul Defterdarlığı Emvâl-i Metruke müdürlüğü görevini 28 Şubat 1927 tarihindeki istifasına kadar sürdürdü. Daha sonra Emlâk ve Eytam Bankası'nın İstanbul Emlâk İdaresi Müdürlüğü görevini üstlendi. Bu görevi devam ederken TBMM'nin III. Dönemi için yapılan genel seçimlerde ikinci seçmenlerden 502 oy alarak Elazığ'dan ikinci defa milletvekili seçildi. Mazbatasını 5 Eylül 1927'de alıp, 1 Kasım 1927'de Meclis'e katıldı. 2 Kasım'da mazbatasını onaylandı. Meclis'te bu dönem bütçe komisyonunda çalışmıştır.

Hasan Tahsin Bey, 1931 yılında TBMM IV. Dönem için yapılan milletvekili genel seçimlerinde de Elazığ'dan 458 oy alarak üçüncü kez milletvekili seçildi ve 4 Mayıs 1931 tarihinde Meclis'e katıldı. Olağanüstü, I.- III. toplantı yıllarında bütçe, IV. yılda dilekçe komisyonunda görev yaptı. Ayrıca III. toplantı yılında İskân Kanunu tasarısını incelemek üzere kurulan geçici komisyonda görev aldı. Hasan Tahsin Bey'in IV. Dönem Meclis zabıt tutanaklarında, Devlet Demiryolları 1932 yılı bütçesi ile ilgili bir konuşması bulunmaktadır.

TBMM'nin V. Dönemi için yapılan genel seçimlerde de 503 oy alarak Elazığ'dan dördüncü defa milletvekili seçilen Hasan Tahsin Bey, 8 Şubat 1935'te aldığı seçim mazbatasını ile 1 Mart 1935'te Meclis'e katıldı. Mazbatasını 7 Mart 1935'te onaylandı. Dönem boyunca bütçe komisyonu encümen üyeliği yaptı. 1939 yılında milletvekilliği görevi sona eren Hasan Tahsin Bey, 3 Şubat 1943'te İstanbul'da vefat etti. Arapça, Rumca ve İngilizce bilmekteydi.

Şahin YEDEK

KAYNAKÇA

Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Cumhuriyet Arşivi, 30.10.0.0-74.487.4.

ÇOKER, Fahri, **Türk Parlamento Tarihi Milli Mücadele ve TBMM I. Dönem (1919-1923)**, C 3, TBMM Vakfı Yayınları, Ankara 1995.

ÇOKER, Fahri, **Türk Parlamento Tarihi IV. Dönem 1931-1935**, C 1, TBMM Vakfı Yayınları, Ankara 1996.

ÖZTÜRK, Kazım, **Türk Parlamento Tarihi TBMM II. Dönem 1923-1927**, C3, TBMM Vakfı Yayınları, Ankara 1995.

Resmi Ceride, Sayı: 389, 3 Haziran 1926.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Arşivi, Dosya No:129.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Arşivi, Dosya No: 131.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Arşivi, Dosya No: 132.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Arşivi, Dosya No: 133.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Arşivi, Dosya No: 134.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Arşivi, Dosya No:135.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Zabıt Ceridesi, Devre 1, İçtima 1, C 2, TBMM Basımevi, Ankara 1981.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Zabıt Ceridesi, Devre 1, İçtima 8, C 20, TBMM Basımevi, Ankara 1959.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Zabıt Ceridesi, Devre 1, İçtima 4, C 28, TBMM Basımevi, Ankara 1964.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Zabıt Ceridesi, Devre 2, İçtima 1, C 5, TBMM Matbaası, Ankara 1968.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Zabıt Ceridesi, Devre 2, İçtima 1, C 11, TBMM Matbaası, Ankara 1975.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Zabıt Ceridesi, Devre 1, İçtima 2, C 11, TBMM Matbaası, Ankara 1958.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Zabıt Ceridesi, Devre 1, İçtima 2, C 14, TBMM Matbaası, Ankara 1958.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Zabıt Ceridesi, Devre 1, İçtima 3, C 21, TBMM Matbaası, Ankara 1959.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Zabıt Ceridesi, Devre 1, İçtima 3, C 22, TBMM Matbaası, Ankara 1959.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Zabıt Ceridesi, Devre 1, İçtima 3, C 24, TBMM Matbaası, Ankara 1960.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Zabıt Ceridesi, Devre 2, İçtima 1, C 10, TBMM Matbaası, Ankara 1958.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Zabıt Ceridesi, Devre 1, İçtima 8, C 20, TBMM Basımevi, Ankara, 1959.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Zabıt Ceridesi, Devre 1, İçtima 3, C 23, TBMM Matbaası, Ankara 1960.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Zabıt Ceridesi, Devre 1, İçtima 4, C 29, TBMM Matbaası, Ankara 1961.

YEDEK, Şahin, **Elazığ'da İdari, Siyasi ve Sosyoekonomik Hayat (1923-1950)**, Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları, Ankara 2018.

Not: I. Dönem Elazığ Milletvekillerinden **Hüseyin Bey (Gökçelik) (1867-1933)** maddesi için [tıklayınız](#).

09/09/2024 tarihinde <https://ataturkansiklopedisi.gov.tr/bilgi/i-donem-elazig-milletvekilleri/?pdf=6414> adresinden erişilmiştir